

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره
«لایحه اصلاح تبصره «۱» ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان،
استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶»

مشخصات لایحه

مقدمه

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۵۲۱

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

معاونت مطالعات

فرهنگی

موضوع لایحه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۷۷۶۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۶/۲۷

تأکید بند «۵۱» سیاست‌های کلی برنامه ششم مبنی بر حمایت از صنایع دستی را می‌توان رویکردی درون‌زا به ظرفیت‌های اقتصاد فرهنگ و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی قلمداد کرد. با توجه به این امر، ۲۹ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲ طرحی با عنوان «حمایت از هنرمندان و استادکاران صنایع دستی» ارائه کردند. طرح مزبور پس از چندین بار بررسی، در کمیسیون اصلی تغییرات محتوایی یافت و نسخه نهایی آن با عنوان «قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی» در ۱۳۹۶/۱۱/۱۸ به تأیید شورای محترم نگهبان رسید و به قانون تبدیل شد. حال با گذشت بیش از سه سال از تصویب و اجرای این قانون و تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن، قوه مجریه درخواست اصلاح تبصره «۱» ماده (۲) قانون کرده است.

در مقدمه توجیهی لایحه مربوطه عنوان شده است که به منظور تمرکز بیشتر امور مربوط به نظارت بر صنعت فرش و قالی و انجام اقدامات حمایتی برای افزایش تولید، ارتقای کیفیت و ساماندهی صنعت فرش و قالی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و انجام ارزیابی اشخاص فعال در صنعت مذکور برای بیمه شدن توسط وزارت یادشده، لایحه اصلاح تبصره «۱» ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶ - برای انجام تشریفات قانونی تقدیم می‌گردد:

ماده واحده- در تبصره «۱» ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶ - عبارت سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عبارت وزارت صنعت، معدن و تجارت اصلاح می‌شود.

ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶:

ماده (۲) - دولت مکلف است در اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کُددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ نسبت به بیمه نمودن واجدین شرایط این قانون اقدام نماید.

تبصره «۱» - در اجرای این قانون، عدم حضور در ساعت معین در محل کار نمی‌تواند در خصوص فرش و قالی مبنای قطع بیمه قرار گیرد و ارزیابی توسط بازرسان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری صرفاً براساس مساحت مذکور در ماده (۲) قانون یادشده انجام می‌گیرد.

تبصره «۲»- دارندگان مجوز فعالیت موضوع قانون مذکور در صورت درخواست خودشان از کلیه تعرفه‌های بخش صنعت در مورد حامل‌های انرژی (آب، برق و گاز) و تسهیلات بانکی برخوردار می‌باشند.

تحلیل کارشناسی

تأکید قانونگذار در ماده (۲) قانون مذکور بر اجرایی شدن قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کُددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ ناشی از این امر است که با گذشت حدود ۸ سال از قانون مذکور و آیین‌نامه اجرایی آن (مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۳) همچنان موضوع قانون ماهیت اجرایی به خود پیدا نکرده است و در اجرا با چالش مواجه است. یکی از چالش‌های اجرایی این قانون عدم بیمه کردن افرادی است که در ساعت معین در محل کار حضور ندارند. بنابراین با توجه به اینکه بیشتر جامعه قالیبافان کشور در کارگاه‌های خانگی و همراه با انجام امور جاری زندگی خود به بافتن قالی مشغول هستند در تحت پوشش قرار دادن این افراد و صحت انجام فعل و تداوم آن ابهاماتی وجود داشت. بنابراین با در نظر داشتن این موضوع، قانونگذار ضمن تأکید بر اجرای قانون و رفع ابهام در خصوص حضور در ساعت معین در محل کار به‌نوعی گامی روبه جلو برای اجرا شدن قانون برداشته است. به‌علاوه برای نظارت بر این امر وزارت (سازمان) میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را به‌عنوان متولی اصلی موضوع صنایع دستی شناخته و وظیفه بازرسی و نظارت بر این امر را به این وزارتخانه محول کرده است. نکته قابل ذکر اینکه قانون مذکور بیمه اجتماعی صرفاً مختص قالیبافان نبوده و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار که دامنه بیشتری دارند را دربرمی‌گیرد.

حال با توجه به اینکه مرکز ملی فرش ایران به‌عنوان متولی اصلی موضوع فرش و قالی یکی از مراکز وابسته به وزارت صنعت، معدن و تجارت است درخواست دولت برای تسهیل در اجرای قانون برای تمرکز بیشتر امور مربوط به نظارت بر صنعت فرش و قالی و انجام اقدامات حمایتی برای افزایش تولید، ارتقای کیفیت و ساماندهی صنعت فرش و قالی انجام ارزیابی توسط بازرسان وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌جای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است.

نظر به اینکه اکثر واحدهای تولید صنایع دستی همانند فرش، به‌صورت خویش‌فرما (انفرادی) مدیریت می‌شوند و در برخی مواقع، شخص صنعتگر جهت تأمین ملزومات تولیدی نظیر تهیه مواد، مصالح و ... در ساعاتی از روز مبادرت به تعطیلی کارگاه (واحد تولیدی) می‌کنند، لذا هرگونه اقدام برای ابطال و قطع بیمه شاغلان صنایع دستی بیمه شده، توسط ناظران محترم سازمان تأمین اجتماعی، صرفاً باید منوط به استعلام از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و اخذ تأییدیه مبنی بر عدم فعالیت واحد تولیدی مربوطه از سوی وزارت مذکور باشد.

بنابراین چنانچه صرفاً وزارت صنعت، معدن و تجارت محور ارزیابی تعیین شود این امر موجب مغفول شدن ارزیابی از واحدهای صنایع دستی و شاغلان آنها خواهد شد که در حوزه وظایف و اختیارات این وزارتخانه قرار ندارند.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با توجه به مباحث مطرح شده پیرامون لایحه مذکور پیشنهاد می‌شود که اولاً شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار به تبصره «۱» ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶ اضافه شود. ثانیاً سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به وزارتخانه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تغییر یافته و در تبصره حفظ شود؛ چراکه نظارت و ارزیابی شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار برعهده این وزارتخانه است. ثالثاً برای نیل به هدف وزارت صنعت، معدن و تجارت در ارزیابی و نظارت بر امور فرش و قالی این وزارتخانه هم به تبصره اضافه شود تا امور مربوط بر قالیبافان را از طریق سازوکار مرکز ملی فرش اجرا کند. درنهایت پیشنهاد می‌شود تبصره «۱» ماده (۲) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی - مصوب ۱۳۹۶ به صورت زیر اصلاح شود:

ماده (۲) - دولت مکلف است در اجرای قانون بیمه اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار (کُدار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ نسبت به بیمه نمودن واجدین شرایط این قانون اقدام نماید.

تبصره «۱» - در اجرای این قانون، عدم حضور در ساعت معین در محل کار نمی‌تواند در خصوص فرش و قالی و صنایع دستی شناسه‌دار مبنای قطع بیمه قرار گیرد و ارزیابی موارد مربوط به فرش و قالی توسط بازرسان وزارت صنعت، معدن و تجارت صرفاً براساس مساحت مذکور در ماده (۲) قانون یادشده و موارد مربوط به صنایع دستی شناسه‌دار توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی انجام می‌گیرد.

تبصره «۲» - دارندگان مجوز فعالیت موضوع قانون مذکور در صورت درخواست خودشان از کلیه تعرفه‌های بخش صنعت در مورد حامل‌های انرژی (آب، برق و گاز) و تسهیلات بانکی برخوردار می‌باشند.